

De Basterdzandloopkever, *Cicindela hybrida*

M. Koning

Zandloopkevers zijn nauw verwant aan de loopkevers, maar horen strikt genomen niet tot de loopkevers (Carabidae) maar tot de familie Cicindelidae.

In ons land kunnen we zes soorten zandloopkevers aantreffen. Drie ervan zijn zeer zeldzaam. Zandloopkevers zijn echte warmtedieren, die alleen bij zonnig en warm weer actief zijn. De paartijd valt in april, maar bij aanhoudend koud weer ook wel later. Samen met hun larven zijn de zandloopkevers zeer roofzuchtig. Ze zijn gemakkelijk in gevangenschap te houden en kunnen goed dienen als trekpleister van bijvoorbeeld een bezoekerscentrum. Ze hebben felle kleuren: Geel met bruin of felgroen. De basterdzandloopkever is bruin met gele banden. Aan de kleuren kun je zien dat het dagdieren zijn, want de kleuren zijn alleen maar te onderscheiden bij licht.

In onze duinen is de basterdzandloopkever heel algemeen, maar door zijn gedrag merkt een leek hem vaak niet op. Om de soort te vinden moeten we op zandige plekken zijn, waar het zand niet stuift. Naderen we zo'n plek bij warm weer, dan vliegen de dieren snel op en laten zich enkele meters verder weer vallen. Komen zij neer in de omringende begroeiing, dan zijn ze bijna niet meer te vinden. Zodra de zon verdwijnt of als het wat koeler wordt, graven ze zich in en blijven daar zitten totdat de temperatuur weer hoger wordt.

Toch kunnen we dan constateren dat ze aanwezig zijn, namelijk aan verlaten, halfcirkelvormige schuilholletjes. Deze schuilholletjes zijn geen vaste verblijfplaatsen, de basterdzandloopkevers graven steeds nieuwe holletjes.

Felle rovers

Aan de grote bolle ogen en de sikkelvormige kaken kun je zien, dat de basterdzandloopkever een rover is. Gooi je van een afstand steentjes in zijn nabijheid dat schiet hij er direct op af en krijg je een indruk van zijn uitstekende gezichtsvermogen. Tussen de vegetatie is hij niet te vinden, omdat hij daar niet naar prooien kan zoeken. In zijn biotoop van kleine zandkuilen komen niet alleen op het eerste gezicht "verdwaalde" dieren voor, maar er is op het kale zand een hele leefgemeenschap te vinden. In het voorjaar zijn de viltvliegen er algemeen. Ook graafbijtjes met hun parasieten, de koekeksbijen, zijn er bijna altijd aan te treffen. Eén keer ving ik een zandloopkever met een nog levende graafbij tussen zijn kaken.

Larven

Op de plaats waar de kevers leven, leven ook de larven. Zij huizen in loodrecht gegraven holletjes van vaak meer dan 20 centimeter diep. De bezette holletjes kun je

herkennen, omdat er aan één zijde ronde zandbolletjes liggen die er uitgeworpen zijn. De larven wachten met hun kop aan de oppervlakte van de grond, totdat er een diertje loopt, grijpen dat en laten zich met prooi en al omlaag vallen. Andere schrijvers beweren dat de larven 's nachts de omgeving van het hol afstropen, maar dit is bij mijn weten nog nooit waargenomen.

De basterdzandloopkever in gevangenschap

Bij het doorbladeren van mijn vroegere aantekeningen kwam ik het een en ander tegen over het houden van de basterdzandloopkever. Een kever die ik in april gevangen had, hield ik anderhalve maand in een grote

De basterdzandloopkever (foto: M. Koning)

petrischaal met een doorsnede van 15 cm.. Op de bodem lag een laagje zand. Overdag brandde boven de schaal een lamp, zodat het geheel wat opwarmde. Als prooi werden vliegen, spinnen en diverse andere diertjes geaccepteerd. Bij gebrek aan prooien bleken ook stukjes kaas in de smaak te vallen. Toen er na vijf weken een andere zandloopkever werd bij gezet, leek het door vechtpartijen eerst mis te gaan. De nieuwkomer lag al snel op zijn rug. Maar in plaats dat het gevecht aanhield, werd na een paar minuten gepaard! De kevers hebben ook behoefte aan drinken. In vrijheid nemen ze misschien wel vocht op uit de omgeving of drinken ze dauwdruppeltjes, een situatie die in de schaal niet aanwezig was. Zo nu en dan bracht ik er een met water doordrenkte wattenprop in, waar ze gretig gebruik van maakten door er langdurig aan te zuigen.

Losgelaten

Om kevers te houden, richtten we het daaropvolgende jaar een oud aquarium in met op de bodem een laag duinzand van 30 centimeter. Met temperatuurverschillen en namaakregenbuitjes zijn dan leuke waarnemingen te doen. In deze bak hebben we jongen larven gevonden. Door de schoolvakantie hebben we de dieren weer losgelaten in het duin, waar ze van nature thuishoren.